

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Staatssteun als financieel beleidsinstrument

Deze workshop

- Wat is staatssteun?
- Oplossingsmogelijkheden
- Financiële instrumenten
- Rol Rijk en decentrale overheden

Waarom is staatssteun vanuit financieel oogpunt relevant?

- Staatssteunoplossingen hebben altijd een financiële component
- Het bepalen van de marktconformiteit is deels een financiële aangelegenheid
- Onjuiste toepassing van de staatssteunregels kan leiden tot financiële onrechtmatigheid bij accountantscontrole
- Onrechtmatige verleende steun kan mogelijk worden teruggevorderd

Wat is staatssteun?

- Staatssteun is een belangrijk onderdeel van het Europese mededingingsbeleid.
- Dit beleid heeft tot doel om binnen de EU protectionisme te voorkomen en gelijke concurrentievoorwaarden te scheppen.
- Ingrijpen van de overheid op de markt kan de concurrentieverhoudingen verstoren

Het staatssteunverbod

- Staatssteun op basis van artikel 107 VWEU in beginsel verboden
- Tenzij:
 - Melding/goedkeuring Europese Commissie
 - Steun aanmelden bij EC (vereenvoudigde procedure)
 - Steun aanmelden bij EC (duur: > 1 jaar)
 - Gebruik vrijstellingsmogelijkheden

Wat is staatssteun?

De (cumulatieve) criteria o.b.v. artikel 107 VWEU

- Onderneming?
- Staatsmiddelen?
- Economisch voordeel?
- Selectief?
- Beïnvloeding interstatelijk handelsverkeer?

Nee

1.

Wordt de steun toegekend aan een onderneming die een economische activiteit verricht?

Ja

2.

Nee

Is de steun afkomstig van de staat?

Ja

3.

Nee

Levert de steun een economisch
voordeel op dat via de commerciële
weg niet zou zijn verkregen?

Ja

4.

Nee

Geldt de maatregel voor één of enkele onderneming(en) in een bepaalde sector of regio?

Ja

5.

Nee

Dreigt de maatregel de mededinging te vervalsen en kan dit leiden tot een ongunstige beïnvloeding van het interstatelijke handelsverkeer?

Ja

Geen
Staatssteun

Ja

Staatssteun

Oplossingsmogelijkheden

Uitgangspunt: Binnen de staatsteunregels is veel mogelijk!

- Marktconform handelen (geen steun)
- Vrijstelling van aanmelden:
 - De minimis steun
 - Algemene Groepsvrijstellingsverordening
 - Landbouwgroepsvrijstellingsverordening
 - Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB)

Overheid als marktdeelnemer

Overheden kunnen ook als private partij handelen. Dit staat los van de rol als bestuursorgaan.

Dit kan zijn als:

- Investeerder/aandeelhouder
- Verkoper/exploitant
- Garantsteller
- Schuldeiser

Market Economy Operator test

Als de overheid handelt als een marktdeelnemer in een markteconomie is er geen sprake van voordeel!

Hoe handel ik als overheid marktconform?

Marktconformiteit moet worden aangetoond door:

- een tender of,
 - een benchmark of,
 - een onafhankelijke taxatie of,
 - een pari passu transactie
-
- het moment van de MEO-test moet voorafgaand aan de transactie plaatsvinden
-
- Beleidsoverwegingen mogen geen rol spelen bij de beslissing over de transactie

Reguliere de minimis

- Steun € 200.000 per drie belastingjaren
 - andere bedragen voor bepaalde sectoren
- Per onderneming (per lidstaat)
 - let op verbonden ondernemingen
- Ook van toepassingen op leningen en garanties
 - Steunelement als uitgangspunt, niet het nominale bedrag
- Wat te doen?
 - Verwijzing naar de-minimisverordening
 - Begunstigde ondertekent de-minimisverklaring

Mogelijkheid de minimis bij zachte lening

- Voorbeeld berekening steunelement:
 - Nominaal bedrag lening = € 450.000
 - Looptijd = 7 jaar
 - Gemeentelijke rente = 0,5 %
 - Marktrente = 1,5 %
 -
 - Rente verschil per jaar = € 4.500
(evt minder bij aflossing)
 - (Maximale) totale steunelement = $7 \times € 4.500 = € 31.500$
- Kortom: het steunelement is veelal een fractie van het nominale bedrag

Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV)

- Veel verschillende categorieën opgenomen
(onder voorwaarden ook mogelijkheden voor lening/garantie)

- Steeds meer toegepast door decentrale overheden
- Kennisgeving/rapportage/TAM (begeleiding ED & BZK)

Financiële instrumenten en mogelijke oplossingsrichtingen

- Subsidies:
 - Toepassing vrijstellingsverordeningen, de minimisverordening
 - Meldingsprocedure
- Leningen/Kredieten
 - Een marktconforme rente rekenen
 - Let op kredietwaardigheid onderneming
 - Marktconforme looptijd voor de lening hanteren
 - Geen betere financiële voorwaarden hanteren

Financiële instrumenten en mogelijke oplossingsrichtingen

- Garantstelling
 - Mededeling garanties gebruiken
 - Marktconforme premie berekenen
 - De garantie mag niet meer dan 80% van het leenbedrag bedragen
 - Let op zekerheden!
 - Geen financiële moeilijkheden onderneming

Financiële instrumenten en mogelijke oplossingsrichtingen

Terugbetaalbaar voorschot: lening voor een project die in één of meer tranches wordt betaald en waarbij de voorwaarden voor terugbetaling afhangen van de uitkomst van het project

- Voorzienbaarheid
- Fasering

Rol Rijk en decentrale overheden

- Een gemeente is zelf verantwoordelijk voor de naleving van de staatssteunregels, inclusief de beoordeling of er (mogelijk) sprake is van staatssteun
- Naleving van de staatssteunregels is een juridische verplichting. Behalve de vrijstellingen is het niet melden van staatssteun onrechtmatig met het risico op terugvorderingsverplichting van de verleende steun
- In geval van een vrijstelling is het belangrijk de daarbij geldende voorwaarden na te leven

Rol Rijk en decentrale overheden

- Alle Nederlandse decentrale staatssteunprocedures lopen via het Coördinatiepunt staatssteun decentrale overheden (CSDO/ministerie BZK)
 - Decentrale overheden die staatssteun moeten melden: naar het CSDO
 - Beoordelen decentrale analyse; is een gang naar Brussel echt nodig?
 - Welke procedure is het meest geschikt/verplicht?
 - Overleg met decentrale overheden en de Europese Commissie
 - Begeleiding klachtprocedures
 - Melding of kennisgeving via SANI
 - Jaarlijkse rapportage via SARI
 - Transparantiemelding via TAM >500.000/60.000

Kenniscentrum Europa decentraal

Website

Helpdesk

Europese Ster

Presentatie

Brexit-loket

CPS staatssteun

Signaleringsloket

Praktijkvraag

Meer informatie

**BZK/Staatssteuncluster incl.
Coördinatiepunt Staatssteun Decentrale
Overheden (CSDO)**

coordinatiepuntstaatssteun@minbzk.nl

Ghaitrie Hanoeman (06 55214546)
ghaitrie.hanoeman@minbzk.nl

Angélique van Herwijnen (06 52089566)
Angelique.herwijnen@minbzk.nl

Maarten Aalbers (0650062743)
Maarten.aalbers@minbzk.nl

Sijmen Groot (06 46376836)
Sijmen.groot@minbzk.nl

**Kenniscentrum Europa decentraal
Coördinatiepunt staatssteun (CPS)**

cps@europadecentraal.nl

Paul Zondag (070 338 1094)
p.zondag@europadecentraal.nl

Pauline A'Campo (070 338 1093)
p.acampo@europadecentraal.nl

Marieke Merkus (070 338 1097)
m.merkus@europadecentraal.nl

Juliëtte Fredriksz (070 338 8516)
j.fredriksz@europadecentraal.nl

Dank voor uw aandacht en succes!

